

TURVAKONTSEPTSIOONI KOOSTAMISE LÄHTEÜLESANNE

Turvakontseptsioon on ohu ennetamiseks, tõrjumiseks või tagajärgede kergendamiseks ette nähtud turva- ja ohutusmeetmete kirjeldus. Turvakontseptsioon peab andma tervikpildi objekti turvakorraldusest.

Turvakontseptsiooni koostamisel peab töö teostaja läbi töötama vähemalt käesolevas lähteülesandes kajastatud temaatika. Töö teostaja peab ennast kurssi viima objekti eripäradega, kirjeldama teadaolevaid ohtusid ning nende maandamiseks vajalikke meetmeid. Peab kirjeldama ja põhjendama alternatiive ning meetmete kogumi toimimise põhimõtet. Lahenduste ja meetmete valikul lähtuda riskidest, ohutusest, kasutusmugavusest, säästlikkusest nii meetmete rakendamisel kui ka kasutamisel ja hooldamisel. Rakendatavad meetmed peavad olema kasutajasõbralikud ning võimaldama minimeerida inimlikke vigu, hooletust jmt.

Turvakontseptsioon peab olema piisavalt põhjalik, et kõik alltoodu oleks arvesse võetud, samas peab töö olema lihtsasti mõistetav, loogiliselt struktureeritud ja pigem napolisõnaline. Kontseptsiooni kohustuslikuks osaks on visualiseering, mis peab andma lihtsa ülevaate rakendatavatest meetmetest ning objekti toimimise põhimõtetest (turvatsoonid, piirded, lukustus, evakuatsiooniteed). Visualiseering tuleb esitada CAD formaadis.

Kui tellija ei ole esitanud täiendavaid nõudeid töö salastamisele riigisaladusena, peab töö koostamisel informatsiooni käitlema asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabena (AVTS §35 lg1 p9).

Kui turvakontseptsioon koostatakse arendusprojekti raames, peab selle koostaja tutvustama kontseptsiooni enne projekteerimistööde algust meetmete projekteerijatele ja selgitama igale projekteerijale tema töösse puutuvaid nõudeid. Kontseptsiooni koostaja peab tegema koostööd ja viima turvakontseptsiooni sisse vajalikud muudatused kogu projekteerimise vältel ning iga projekteerimisetapi lõpul vormistama täiendatud kontseptsiooni.

Lõplik turvakontseptsioon antakse Tellijale üle 2 kuu jooksul peale ehitustööde lõpetamist ja objekti kasutamise algust.

Kui arendusprojekti on juba teostatud projekteerimistöid, peab turvakontseptsiooni koostaja sellega tutvuma ja vajadusel välja tooma kitsaskohad.

Turvakontseptsioonis töötatakse läbi ja kirjeldatakse:

- **OBJEKTI ALGANDMED, GEOGRAAFILINE PAIKNEMINE, KESKKOND, KIRJELDUS**

Kirjeldatakse objekti üldiselt – asukoht, objektis asuvad asutused, territoorium, hoonete konstruktsioon, avaliku kontakti intensiivsus, objekt kasutajate arv kasutajagruppide kaupa.

- **OBJEKTI VAATLUS, PERSONALI KÜSITLEMINE**

Objektiga tutvumisel lähtuda põhimõttest, et objekti kasutajatelt peab saama kogu vajaliku informatsiooni objekti kasutajaid võimalikult vähe häirides. Üldise informatsiooni saamiseks ja võimalike ohtude väljaselgitamiseks kohtuda objektis asuvate asutuste juhtidega. Objekti täpsema

informatsiooni saamiseks kohtuda RKAS kinnisvarahalduriga ja asutuste administratiiv- või haldusjuhtidega. Eelduseks võtta, et asutuste juhid ja töötajad ei oma eelnevaid teadmisi ja kogemusi ohtude märkamiseks või hindamiseks ja meetmete valiku teostamiseks.

Töö käigus viia läbi ülevaatus koos objekti turvatehnikat hooldava tehnikuga.

Peale esmase lahenduse vormistamist konsulteerida RKAS hoonete turvalisuse projektijuhi ja asutuse administratiiv- või haldusjuhiga.

Peale töö valmimist tutvustada teostatud tööd objektiga seotud asutuste juhtidele ja RKAS esindajatele.

- **RISKIHINNANG JA OBJEKTI TURVASTARATEEGIA ÜLDINE KIRJELDUS**

Kui objektil on tehtud riskianalüüs või läbi viidud turvaklassi määramine, tuleb neis kirjeldatud riske arvestada. Turvakontseptsiooni koostaja peab olema piisavalt kogenud, et märgata ka neid riske, mida riskianalüüs või turvaklassi määramine välja ei too. Turvakontseptsioonis kirjeldatakse tuvastatud riske ja kaitstavat vara (inimesed, vara, info, maine jmt). Antakse hinnang olemasolevate meetmete piisavusele ning tehakse ettepanekud täiendavate meetmete rakendamiseks.

Kui objektil on tehtud turvaklassi määramine ja kirjeldatud turvaklassile vastavad nõuded rakendatavatele meetmetele, ei ole nende meetmete rakendamine kohustuslik. Turvakontseptsiooni koostaja peab turvaklassist tulenevate meetmete rakendamise otstarbekust ja piisavust hindama ning nõuete muudatusi (meetme vähendamist või tõhustamist) turvakontseptsioonis põhjendama.

- **OBJEKTI TURVATSOONID JA NENDE MOODUSTAMINE**

Kirjeldatakse erinevate turvatsoonide moodustamise põhimõtteid (näiteks avalik, poolavalik ja kinnine tsoon) ja turvameetmete rakendamise põhimõtteid vastavalt tsooni turvasemele.

- **KASUTAJATE GRUPID, NENDE LIIKUMINE OBJEKTEL. PIIRANGUD**

Kirjeldatakse kasutajate grupeerimist (võõrad, külalised, tavatöötajad, juhid, koristajad, posti- ja prügiveedu, muud teenusepakkujad jne) ja piiranguid kasutajagruppide ligipääsule erinevatesse tsoonidesse. Eristatakse ligipääs transpordivahendiga ja jalgsi, nähakse vajadusel ette liikumispuudega inimeste liikumiseks vajalikud erimeetmed. Nähakse ette erisused tööpäevade, puhkepäevade ja kellaaegade vaates.

- **FÜÜSILISED TURVAMEETMED**

- Territooriumi piirid (aiad, väravad, rammimistõkked)
- Valgustus (sise- ja välisvalgustus tavaolukorras ja eriolukordades)
- Objekti perimeeter, aknad ja ukсед, klaaside turvalisus, turvaklassid
- Objekti sissepääsud (töötajate ja külaliste liikumine, teenusepakkujate sissepääs jne)
- Tehnilised ruumid, nõrkvoolujaotlad, serveriruumid, muud tähtsamad ruumid
- Lukustus objektil, sh. elektrilukustus
- Mehaanilised ukseulgurid, turnikeed
- Evakuatsioon, turvalisuse tagamine evakuatsiooniolukorras
- Päästeameti sissepääs, vajalik info ja varustus
- Võtmete väljastamine, registreerimine, audit
- Võtmekapid, võtmete pidamine objektil

- **HÄIRE- JA VALVESÜSTEEMID**

- Valve- ja läbipääsusüsteem (kaetus, identifitseerimise tehnoloogia, manipuleerimiskindlus, funktsionaalsus)
- Perimeetrivalve
- Tulekahjuhoiatussüsteem, sh seosed teiste süsteemidega ja väljundid, reageerimine
- Kustutussüsteem
- Pääsüsteemid, sh. metalliväravad, läbivalgustus, dokumendisahtel, kõnesüsteem
- Videovalvesüsteem (kaetus, pildikvaliteet, salvestusrežiim, kasutajate õigused jne)
- Häälteavitussüsteem, vajalikud eelsalvestatud teated, kasutamine
- Süsteemide rikete automaatteavitused – kuidas ja kellele teated edastatakse
- Süsteemide varundamine (kasutajad, süsteemiseadistused, logid, videoarhiiv)
- Süsteemide manipuleerimiskindlus (tamper, maskimine, kaamerate vaatenurga muutus, uste avatuse häired jmt)
- Häirete edastamine, reageerimine ja infovahetus. Järeltegevused eriolukorra ilmnemisel.
- Süsteemide ennetav hooldus (sagedus, tegevused)
- Süsteemide seadistused ja kasutamine. Õiguste haldus, registreerimine, audit
- Süsteemide reservtoide
- Süsteemide koosmõju

- **TURVATEENISTUSE KORRALDAMINE OBJEKTEL**

- Mehitatud valve vajadus
- Mehitatud valve tööülesanded, õigused ja kohustused, varustus
- Suuliste ja kirjalike korralduste andmine, registreerimine, neile reageerimine
- Tehnilise valve häiretele reageerimine, patrulli kohustused

- **OBJEKTI TÖÖKORRALDUSLIKUD MEETMED JA KONTROLLID**

- Sisekorraeeskirjas turvakorraldust puudutav osa
- Teenusepakkuja taustakontroll – kas on vajalik ja kes teeb?
- Objekti turvalisuse kontrolli sagedus ja teostajad
- Läbipääsukord (külaliste registreerimine, saatmine jmt)
- Eriolukordades tegutsemise kord ja juhendite vajadus (tulekahju, veeavarii, ähvardus, äkkrünnak, vargus või varguskatse, vandalism jmt). Turvasüsteemide koosmõju eriolukordades.
- Eriolukordadele vastav režiimide muutmine (turvaala laiendamine, kaart+PIN vmt)

- **OBJEKTI VALVEKESKUS**

- Valvekeskuse vajadus, ülesanded, varustus
- Valvekeskuse ehituslik turvalisus, aknad, ukseid, pääsu režiim
- Valve töökoha paigutus ja mööbel
- Valvetehnika paiknemine ja tingimused

- **JÄÄKRISKID**

Vaatamata turvakontseptsioonis kirjeldatud meetmete rakendamisele jäävad alati osad riskid mõistlikkuse kaalutlusel maandamata või maandatakse riskid osaliselt. Kontseptsiooni koostaja peab ära näitama peale meetmete rakendamist alles jäävad jääriskid.